

Sistemul CFPI și componentele acestuia

Conform celor mai bune practici UE, termenul „Controlul financiar public intern” poate fi definit ca un sistem general consolidat al Guvernului și organelor subordonate acestuia, instituit cu scopul de a garanta în sectorul public managementul financiar și controlul utilizării fondurilor publice conform principiilor buneii gestionării financiare.

Odată implementat la nivelul întregului sector public, sistemul CFPI asigură conducerea către obiectivele și prioritățile stabilite vor fi realizate respectând principiile economicității, eficienței și eficacității.

CFPI este preventiv de natura lui și are drept scop asigurarea utilizării sistemelor adecvate pentru a împiedica pe cât este posibil apariția corupției și fraudei.

Trăsătura de bază a unui sistem CFPI efectiv reprezintă separarea clară între responsabilitatea managerială pentru managementul financiar și controlul și auditul intern.

Sistemul CFPI este compus din trei subsisteme:

- Managementul financiar și controlul;
- Auditul intern;
- Armonizarea centralizată în domeniu.

Sistemul de management financiar și control reprezintă totalitatea instrumentelor manageriale, implementate în întreg sectorul public după principiul ierarhic, care permit asigurarea controlului asupra operațiunilor de orice natură. Acest sistem oferă conducerii instrumente de monitorizare și control asupra îndeplinirii adecvate a obligațiilor de serviciu a fiecărui angajat din instituție.

Pentru a asigura procesul de control integral al operațiunilor, aceste instrumente sunt structurate conform ciclului de viață al unei operațiuni, prin urmare:

- control preventiv (ex-ante);
- control curent;
- control ulterior (ex-post).

Controlul preventiv are menirea să prevină abaterile din mersul normal al unei operațiuni, aceasta de obicei este înfăptuită prin indicarea unor condiții de derulare a operațiunii prin intermediul cadrului normativ, metodologic, ordine, indicații etc., și inclusiv prin elaborarea unui circuit de control înainte ca operațiunea să aibă loc.

Controlul curent reprezintă acele puncte de control, ce îndeplinesc efectul în timpul derulării unei operațiuni.

Controlul ulterior reprezintă acțiunile de control, care sunt desfășurate după ce a avut loc operațiunea pentru a se asigura despre corectitudinea efectuării acesteia.

Pentru a asigura implementarea sistemului de management financiar și control Comisia Europeană recomandă utilizarea modelului COSO, care prin accepțiunea sa reprezintă calea spre realizarea elementelor expuse anterior, precum și condițiile care trebuiesc întrunite.

Acest model presupune în primul rând stabilirea clară a obiectivelor generale pentru instituție, precum și pentru fiecare subdiviziune în parte din cadrul acesteia, ca după aceasta să fie stabilite procesele care au loc în instituție și care duc la atingerea obiectivelor stabilite anterior.

Pentru ca obiectivele stabilite să fie realizate cu succes se identifică riscurile, care pot afecta aceste procese și se instituie proceduri de control intern pentru ca aceste riscuri să fie minimizate, luând în considerare raportul cost-beneficiu al acestora.

Auditul intern reprezintă o formă a controlului ulterior care, utilizând instrumente specifice de evaluare, oferă conducătorului entității o asigurare că toate formele și procedurile de control intern instituite în cadrul proceselor și sistemelor din instituția sa funcționează și oferă recomandări pentru îmbunătățirea acestora, unde este cazul.

Auditul intern, pentru a putea face o evaluare obiectivă a proceselor și procedurilor de control intern, este necesar să fie eliberat de implicațiile operaționale de orice natură.

Armonizarea centralizată este reprezentată de existența unei structuri, care coordonează activitatea atât a sistemului de Management financiar și control, prin instituirea unor standarde minime de activitate și asistență metodologică, cât și a sistemului de audit intern, prin crearea cadrului normativ, instituțional, și instructiv al acestuia, conforme cu cele mai bune practici internaționale.

Pentru a asigura un nivel calitativ adecvat al auditorilor este creat un sistem de instruire și certificare al acestora, precum și o monitorizare permanentă din partea Unității Centrale de Armonizare.

Funcția Unității Centrale de Armonizare este asigurată de către Direcția de armonizare a sistemului de control financiar public intern din cadrul Ministerului Finanțelor, care este responsabil de elaborarea, promovarea, coordonarea și monitorizarea politicii în domeniul CFPI.